

Кравчук І.П.

к.е.н., асистент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Чернівецького національного університету ім.Ю.Федькова, м. Чернівці,
Україна

<http://orcid.org/0000-0003-0708-3227>

e-mail: i.kravchuk@chnu.edu.ua

Попадюк О.В.

к.е.н., асистент кафедри підприємництва, торгівлі та біржової діяльності
Чернівецького національного університету ім.Ю.Федькова м. Чернівці,
Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6797-8404>

e-mail: o.popadiuk@chnu.edu.ua

Регіональні тенденції розвитку мережевої економіки

Iryna Kravchuk

Candidate of Economic Sciences, Assistant Professor of the Department of
Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activities
Yuri Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine

<http://orcid.org/0000-0003-0708-3227>

e-mail: i.kravchuk@chnu.edu.ua

Olena Popadyuk

Candidate of Economic Sciences, Assistant Professor of the Department of
Entrepreneurship, Trade and Stock Exchange Activities
Yuri Fedkovych Chernivtsi National University, Chernivtsi, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-6797-8404>

e-mail: o.popadiuk@chnu.edu.ua

Regional trends in the development of the network economy

***Анотація.** Інформатизація та використання інформаційно–комунікаційних технологій майже в усіх регіонах світу стала невід’ємною складовою у побудові економічних відносин окремих суб’єктів господарювання і держав в цілому. Перенесення в електронне середовище мережі Інтернет різних видів соціально–економічної діяльності спричинило формування нової форми економічних відносин – мережевої економіки. Побудова та розширення інформаційного суспільства зумовлює необхідність у визначенні місця України у глобальному інформаційному просторі. Також необхідним є визначення можливостей підвищення конкурентоспроможності шляхом використання передового досвіду використання ІКТ у всіх сферах економіки.*

У статті дано оцінку розвитку сектору інформаційно–комунікаційних технологій на регіональному рівні для формування напрямків роботи у сфері поширення мережевої економіки та визначення шляхів подолання «мережевої нерівності» між Україною та її міжнародними конкурентами.

Abstract. *Computerization in almost all regions of the world and the use of information and communication technologies has become an integral part in building economic relations between individual businesses and states as a whole. The transfer of various types of socio-economic activities to the electronic environment has led to the formation of a new form of economic relations - the network economy. Building and expanding the information society causes the necessity of determining Ukraine's place in the global information space. It is also necessary to identify opportunities to increase competitiveness by using best practices in the use of ICT in all sectors of the economy.*

The aim of the article is to study the system of monitoring and evaluation of the ICT sector at the regional level to form areas of work in the field of network economy, aimed at overcoming "network inequality" between Ukraine and its international competitors.

Methodology. *Theoretical and methodological basis of scientific work are general scientific principles, methods, provisions, highlighted in the works of scientists who study the systems of monitoring and evaluation of the ICT sector at the regional level.*

Results. *The article evaluates the development of the information and communication technology sector at the regional level to form areas of work in the field of network economy and identify ways to overcome "network inequality" between Ukraine and its international competitors.*

According to the analysis of the level of development of the network economy according to the ICT Development Index (IDI), the construction of the information society is aimed at forming an innovative model of development that will allow everyone to realize their potential for personal and social development and quality of life. To achieve this goal, it is necessary to: conduct effective public policy; participation of all regions in the processes of formation of the information society through decentralization and support of regional and local initiatives; development of the national information infrastructure and its integration with the world infrastructure.

The practical meaning of the obtained results consists of the level of methodological and practical recommendations of the usage of a system of indicators and indices for assessing the development of national information infrastructure, which will encourage the growth of network economy and overall progress by a transformation of countries to the information society.

Prospects for further research. *This topic has the prospect of research in the direction of improving the methodological support for assessing network readiness and finding ways to overcome "network inequality" at the regional level.*

Ключові слова: *мережева економіка, інформаційне суспільство, індекс цифрової спроможності, інформаційно-комунікаційні технології, інформатизація.*

Keywords: *network economy, information society, digital capability index, information and communication technologies, informatization.*

JEL Classification: O15, R11

Постановка проблеми. Одним з найефективніших шляхів для відновлення після недавньої економічної кризи є розвиток мережевої економіки як важливої рушійної сили економічного зростання і створення робочих місць в економіці. Мережева економіка сприяє зростанню продуктивності праці і є основним джерелом інновацій і можливостей нового бізнесу. Початок відновлення фази економічного циклу є найбільш ефективним моментом для проведення реструктуризації послуг та оновлення

інфраструктури, які необхідні, щоб закласти основу для довгострокового зростання.

Інформатизація майже в усіх регіонах світу та використання інформаційно–комунікаційних технологій стала невід’ємною складовою у побудові економічних відносин окремих суб’єктів господарювання та держав в цілому. Перенесення в електронне середовище мережі Інтернет різних видів соціально-економічної діяльності спричинило формування нової форми економічних відносин – мережевої економіки. Побудова та розширення інформаційного суспільства зумовлює необхідність у визначенні місця України у глобальному інформаційному просторі. Також необхідним є визначення можливостей підвищення конкурентоспроможності шляхом використання передового досвіду використання ІКТ у всіх сферах економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням розвитку мережевої економіки присвячені праці таких зарубіжних вчених, як Д.Белл[9], Брандфорд Де Лонг[11], М.Фрумкін[11], П. Дракер[12], М.Кастельс[10] та інші. В своїх роботах вони досліджують концепції постіндустріального розвитку, місце і роль інформації, знання в суспільному розвитку. Аналізують тенденції, що приводять до формування «мережевого суспільства», а мережні структури розглядаються одночасно і засобом, і результатом глобалізації суспільства. Однак в дослідженні стану мережевої економіки, оцінці розвитку сектору ІКТ в регіональному розрізі залишається багато невирішених питань, що вимагають подальшого уточнення і обґрунтування.

Базові документи Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства закликають світову спільноту будувати Інформаційне Суспільство, що «...робить необхідним тісне співробітництво в рамках регіонів і між ними. Регіональний діалог повинен сприяти національному підвищенню компетентності і приведенню національних стратегій у відповідність із цілями цієї Декларації принципів у сумісний спосіб, з дотриманням національних і регіональних особливостей. В цьому контексті ми закликаємо і заохочуємо

міжнародну спільноту підтримати вжиті в рамках таких ініціатив заходи, що стосуються ІКТ»(Женевська Декларація)[4].

Метою даної роботи є дослідження системи моніторингу і оцінки розвитку сектору ІКТ на регіональному рівні для формування напрямків роботи у сфері поширення мережевої економіки, спрямовані на подолання «мережевої нерівності» між Україною та її міжнародними конкурентами.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.

В останні десятиліття світова спільнота все більше приділяє уваги питанню розвитку мережевої економіки як основи розширення інформаційного суспільства. Цей факт засвідчується у багатьох деклараціях, конвенціях, пропозиціях як європейських, так і світових організацій. Зокрема, результатом проведення світових самітів та конференцій є прийняття таких документів як:

- Декларація Принципів «Побудова інформаційного суспільства – глобальне завдання в новому тисячолітті» та Женевський План Дій;
- Туніські Зобов'язання і Туніська Програма для Інформаційного Суспільства;
- Програма ЮНЕСКО «Інформація для всіх» тощо.

На законодавчому рівні України Верховна Рада ратифікувала низку документів, спрямованих на розбудову постіндустріальної общини. Серед них можна виділити наступні:

- Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки»;
- Закон України «Про Національну програму інформатизації»;
- Закон України «Про електронний цифровий підпис»;
- Закон України «Про електронні документи та електронний документообіг» тощо беруть до уваги кращі світові напрацювання в галузі інформатизації суспільства.

Указом Президента України від 30.09.2010 № 926/2010 2011 рік оголошено Роком освіти та інформаційного суспільства. Законом України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015

роки» визначено основні напрями реалізації стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні[6].

Однак реалізація даної стратегії розвитку інформаційного суспільства залишається досить повільною, а основна її мета – побудова суспільства, яке орієнтоване на інтереси людей, відкрите для всіх і спрямоване на формування інноваційної моделі розвитку високотехнологічного суспільства, – залишається поки що нереалізованою.

Для аналізу фактичного стану розвитку мережевої економіки, визначення контрольних показників і відстеження загального прогресу, досягнутого країнами в напрямку переходу до інформаційного суспільства використовується система індикаторів та індексів, формування яких здійснюється міжнародними і регіональними структурами, такими як Міжнародний союз електрозв'язку (МСЕ), Інститут статистики ЮНЕСКО, Євростат, Інститут Всесвітнього банку, ОЭСР (Organization for Economic Co-operation and Development, OECD), Всесвітній економічний форум (WEF) та інші є, в основному, вторинними збирачами даних, які отримують їх від держав–членів і партнерських дослідницьких і статистичних агентств.

В даній роботі ми скористаємось Індексом розвитку ІКТ (IDI) – складним (композитним) індексом, що включає в себе 11 показників, які охоплюють доступ до ІКТ, використання ІКТ та навички у сфері ІКТ. Він був розроблений для оцінки змін у галузі ІКТ і їх еволюції з плином часу з урахуванням ситуації як в розвинених, так і в країнах, що розвиваються.

Для того, щоб проаналізувати фактичний стан розвитку мережевої економіки регіону, визначити статус та прогрес інформаційних суспільств, виявити реально існуючу «мережеву нерівність», необхідно дослідити ступінь використання ІКТ домогосподарствами і населенням.

Адже саме вони характеризуються дійсно високим рівнем вимог до моніторингу і оцінки розвитку ІКТ, що враховує сучасні тенденції розвитку технологій, і націлений на випередження нових викликів технічного прогресу і потреби суспільства. Досвід Євросоюзу особливо корисний у світлі його

розширення за рахунок країн Східної Європи, що порівняно відстають у розвитку ІКТ від перших 15 країн ЄС.

Порівняльний аналіз (бенчмаркінг) й оцінка результатів розвитку мережевої економіки є процесом, що складається з трьох етапів.

Етап 1. Розгляд індикаторів, за допомогою яких можна визначити реальний стан розвитку ІКТ та порівняти рівень поширення інформаційного суспільства на європейському, національних і регіональних рівнях.

Етап 2. Дослідження і аналіз. Використання статистичних даних і інформації по ІКТ.

Етап 3. Визначення основних шляхів розвитку мережевої економіки враховуючи регіональні тенденції розвитку ІКТ.

Індекс розвитку ІКТ (IDI) є корисним інструментом для визначення контрольних показників і відстеження загального прогресу, досягнутого країнами в напрямку переходу до інформаційного суспільства.

Досліджуючи період з 2010 по 2017 роки, видно, що всі 176 країни, включені в індекс IDI, збільшили свої показники. Даний факт ще раз підтверджує безперервність процесу поширення інформаційно–комунікаційних технологій і переходу до глобального інформаційного суспільства та мережевої економіки (таблиця 1).

Зросли також величини трьох субіндексів (субіндекс доступу, субіндекс використання та субіндекс навичок). З 2010 по 2017 рік субіндекс використання виріс в більшій мірі, ніж два інших субіндекси, вказуючи на те, що все більше число людей використовують широкосмуговий зв'язок та інтернет. У 2010-2017 рр. в першій десятці провідних країн за індексом IDI (по порядку місця в класифікації) були: Республіка Корея, Швеція, Ісландія, Данія, Фінляндія, Гонконг (Китай), Люксембург, Швейцарія, Норвегія, Нідерланди та Сполучене Королівство. Всі ці країни крім двох відносяться до Європи, і всі вони характеризуються високими темпами розширення доступу та використання інтернету і широкосмугового зв'язку. Вони в цілому відповідають категорії

країн світу з високими доходами, враховуючи тісну кореляцію між рівнем розвитку ІКТ і обсягом ВВП[9,10].

Якщо розглядати рівень розвитку ІКТ між країнами, то видно, що існує значний розрив між країнами, що займають перші місця в рейтингу і тими, що знаходяться в кінці рейтингу (таблиця 1). Рівень індексу IDI коливається від 8,98 для країни, що займає в рейтингу 2017 року перше місце до 0,96 для країни, що знаходиться в кінці рейтингу(за шкалою від 1 до 10). Негативним залишається і той факт, що розрив в рамках самого індексу IDI і в рамках двох його субіндексів (доступу та використання) фактично виріс. Іншими словами, збільшилася різниця між країнами на початку і в кінці рейтингу, при цьому більш істотний прогрес спостерігається у лідерів рейтингу, і практично відсутній у країн, що займають останні його місця.

Таблиця 1

Індекс розвитку ІКТ (IDI), 2010 і 2017 роки: 10 топ лідерів та аутсайдерів

Рейтинг 2010 Країна (10 топ лідерів)		IDI 2010	Рейтинг 2017 Країна (10 топ лідерів)		IDI 2017	Країна (10 топ аутсайдерів) Рейтинг 2010		IDI 2010	Країна (10 топ аутсайдерів) Рейтинг 2017		IDI 2017
Республіка Корея	1	8,40	1	Ісландія	8,98	Папуа– Нова Гвінея	143	1,38	Малаві	167	1,74
Швеція	2	8,23	2	Корея (Респ.)	8,85	Гвінея	144	1,31	Гаїті	168	1,72
Ісландія	3	8,06	3	Швейцарія	8,74	Мозамбик	145	1,30	Мадагаскар	169	1,68
Данія	4	7,97	4	Данія	8,71	Малі	146	1,26	Ефіопія	170	1,65
Фінляндія	5	7,87	5	Великобританія	8,65	Конго (Дем. Респ.)	147	1,17	Конго (Демократична Республіка)	171	1,55
Гонконг, Китай	6	7,79	6	Гонконг, Китай	8,61	Ерїтрея	148	1,09	Бурунді	172	1,48
Люксембург	7	7,78	7	Нідерланди	8,49	Буркіна– Фасо	149	1,08	Гвінея-Бісау	173	1,48

Швейцарія	8	7,67	8	Норвегія	8,47	Ефіопія	150	1,08	Чад	174	1,27
Нідерланди	9	7,61	9	Люксембург	8,47	Нігер	151	0,92	Центральноафриканська Республіка	175	1,04
Спол. Королівство	10	7,60	10	Японія	8,43	Чад	152	0,83	Еритрея	176	0,96

Джерело: складено на основі [14,15]

За результатами вимірювання Індексу цифрової спроможності за 2010–2017рр. позиція України у загальноєвропейському вимірі є досить слабкою. Аналізуючи причини такої низької позиції у рейтингу, можна помітити, що особливо негативною для України є оцінка індикаторів, які належать до складової Індексу під назвою «Використання» (Частка осіб, які користуються Інтернет; Відношення користувачів широкосмугового доступу до загальної кількості; Відношення користувачів мобільної широкосмугової мережі до загальної кількості).

Для того, щоб охарактеризувати рівень розвитку інформаційного суспільства в Україні та порівняти його із ситуацією в інших країнах світу, дослідимо показники цифрової спроможності в європейському розрізі (таблиця 2).

Таблиця 2

Порівняльний аналіз рейтингу за індексом IDI в Україні та Європі

	Європа	Україна
IDI 2017 Рейтинг	-	79
IDI 2010 Рейтинг	-	65
Значення IDI 2017	7.50	5.62
Значення IDI 2016	7.35	5.31
ПІДІНДЕКС IDI ДОСТУП	7.80	6.60

Передплата на стаціонарний телефон на 100 жителів	37,70	19,76
Підписка на мобільний стільниковий телефон на 100 жителів	118,00	132,64
Міжнародна пропускна здатність Інтернету на одного користувача Інтернету (біт / с)	178000	79884,65
Відсоток домогосподарств з комп'ютером	79,60	65,10
Відсоток домогосподарств з доступом до Інтернету	82,50	54,79
ПІДІНДЕКС ІD ВИКОРИСТАННЯ	6,94	3,17
Відсоток осіб, які користуються Інтернетом	77,90	52,48
Фіксована передплата на широкосмуговий зв'язок на 100 жителів	30,20	11,99
Активна мобільна широкосмугова підписка на 100 жителів	80,10	22,57
ПІДІНДЕКС ІDІ НАВИЧКИ	8,02	8,56
Середня кількість років навчання в школі	11,43	11,30
Вторинний валовий коефіцієнт зарахування	109,87	99,24
Коефіцієнт загального охоплення вищими навчальними закладами	66,80	82,31

Джерело: складено на основі [14,15]

Порівняння ступеня розбудови мережевої економіки в Україні з європейськими країнами за допомогою індексу IDI показує, що поки вона залишається за межами перших 79–ти країн світу. Така позиція відповідає досить низькому, порівняно з іншими країнами, ступеню розвитку інформаційного суспільства. Порівняння регіональних діапазонів значень показує, що з 2010 по 2017 рік Україна опустилась на 14 позицій вниз зайнявши 79 місце в рейтингу.

Порівняння регіональних показників ІКТ в межах України також вказує на проблему регіонального цифрового розриву. Жителі Києва та великих міст - Дніпропетровська, Донецька, Запоріжжя, Львова, Миколаєва, Одеси, Харкова мають ширший доступ до ІКТ. Хоча різниця в кількості комп'ютерів може бути пов'язаною з різним рівнем доходів домашніх господарств, а розбіжність в

кількості абонентів мережі Інтернет може пояснюватися саме різницею в доступі.

Країнами з найвищим рейтингом IDI протягом останніх років залишаються держави, що відносяться до Європи і Азіатсько–Тихоокеанському регіону. В рамках регіонів діапазони значень також варіюються в досить широких межах. Порівняння регіональних діапазонів значень показує, що і в 2017, і в 2010 році найширший діапазон регіональних значень індексу IDI (який розраховувався шляхом вирахування найнижчого рівня індексу з самого високого) спостерігався в Азії і Тихоокеанському регіоні. У 2010 році другий за величиною діапазон значень IDI спостерігався в Північній і Південній Америці, потім слідувала Європа і арабські держави, з однаковими величинами діапазону. В Африці та СНД спостерігається порівняно невеликий діапазон значень.

До країн з найвищим рейтингом з числа держав Азіатсько–Тихоокеанському і європейського регіону потрапили Республіка Корея та Швеція, які зайняли 2 та 3 місця відповідно, США опинилися лідерами в регіоні Північна/Південна Америка (16 місце), серед арабських держав і Співдружності Незалежних Держав (СНД) з високим рейтингом є Об'єднані Арабські Емірати і Російська Федерація, які зайняли, відповідно, 40–е і 45–е місця. Африканський регіон займає найнижче місце в глобальному рейтингу, причому найнижче місце має Еритрея, яка на загальносвітовому рівні займає 176–е місце.

У період між 2017 і 2010 році цей діапазон дещо розширився у всіх регіонах, що є негативною тенденцією та свідчить про збільшення відмінностей (розривів) на регіональному рівні. Проте в Європі, наприклад, відмінність є незначним, що вказує на рух європейських країн однаковими темпами. Найзначніше збільшення діапазону можна спостерігати в СНД, за яким слідує регіон Африка, де країни з порівняно більш низьким рівнем розвитку ІКТ не можуть наздоганяти своїх лідерів з тією ж швидкістю, що їх аналоги в інших регіонах.

ВИСНОВКИ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Дослідження позиції України на загальносвітовому рівні щодо ступеня розвитку мережевої економіки за міжнародними індексами дає можливість зробити висновки, що, незважаючи на певні позитивні зрушення (розгляд даного питання на законодавчому рівні, прийняття стратегії розбудови інформаційного суспільства тощо) Україна у складі регіону СНД залишається на низьких позиціях в основних рейтингах.

Розуміння того, що розвиток інформаційного суспільства на основі мережевої економіки є стратегічно важливим завданням для розбудови конкурентоспроможної, динамічної держави є першим кроком, який Україна вже зробила. Прийнято серйозні заходи з підтримки економіки, орієнтованої на знання і розвитку інформаційного суспільства на європейському, національних і регіональних рівнях. Тому все залежить від того, які кроки здійснить держава в найближчі роки у сфері розвитку ІКТ та впровадження їх в усі сфери суспільного життя.

Розвиток мережевої економіки, яка забезпечить побудову суспільства, що спрямоване на формування інноваційної моделі розвитку, дасть змогу кожній людині повною мірою реалізувати свій потенціал для забезпечення особистого і суспільного розвитку та підвищення якості життя. Проте це неможливо досягти без: по–перше, ефективної державної політики; по–друге, участі всіх регіонів у процесах становлення інформаційного суспільства шляхом децентралізації та підтримки регіональних і місцевих ініціатив; по–третє, розвитку національної інформаційної інфраструктури та її інтеграції із світовою інфраструктурою.

Україна могла б поставити себе на шлях до зростання за рахунок підвищення її глобальної конкурентоспроможності в мережевій економіці, зокрема, щодо ринку інформаційних і комунікаційних технологій, зростання швидкості широкопasmового зв'язку, і он–лайн розповсюдження знань і розповсюдження в Інтернеті товарів і послуг.

Зробити конкретні кроки для подолання регіонального розриву у розвитку мережевої економіки можна шляхом:

- 100% охоплення населення основними послугами широкосмугового доступу всіх громадян;
- забезпечення стрімкого зростання конкурентних високошвидкісних мереж шляхом розвитку конкуренції між постачальниками широкосмугового зв'язку, інвестуванню у мережеву інфраструктуру та супутніх послуг;
- підвищення конкуренції та заохочення приватних довгострокових інвестицій і забезпечення суспільної підтримки відкритих мережах, де це необхідно і доцільно;
- сприяння швидкому розвитку інноваційних послуг цифрового бездротового зв'язку: е–уряд, е–здоров'я, е–освіта, е–бізнес тощо.

Список використаних джерел

1. Аналіз тенденцій світового досвіду побудови інформаційного суспільства. URL: www.ecsor.com/files/indicator_r1.pdf (дата звернення 01.10.2020).
2. Інформаційне суспільство в Україні. URL: http://informationsociety.wordpress.com/basics/wsis_outcomes/dp/ (дата звернення 01.10.2020).
3. Концепція-2020: Як побудувати інформаційне суспільство в Україні. URL: <https://www.pravda.com.ua/columns/2017/10/31/7160084/> (дата звернення 01.10.2020).
4. Матеріали Всесвітнього саміту з питань інформаційного суспільства (Женева 2003 – Туніс 2005). Підсумкові документи. К.: Міністерство транспорту та зв'язку України державний департамент з питань зв'язку та інформатизації, 2006. 87 с.
5. Михайловська О.В. Місце України у світовому процесі розбудови інформаційного суспільства. Актуальні проблеми економіки. 2009. №12(102). с.36–44.
6. Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки: Закон України від 09.01.2007 №537–V. URL: zakon1.rada.gov.ua (дата звернення 01.10.2020).
7. Про стан інформатизації та розвиток інформаційного суспільства в Україні за 2013 рік: Доповідь. URL: https://old.e.gov.ua/sites/default/files/stan_informatyzacii_20132.pdf (дата звернення 01.10.2020).
8. Програма ЮНЕСКО "Інформація для всіх". URL: http://msk.edu.ua/ivk/Informatika/Prak_rab/2_kurs/k_pr1_Word.pdf (дата звернення 01.10.2020).

9. Bell D. The Social Framework of Information Society. Dertouzos M., Moses M. The Computer Age: A Twenty-Year View. Cambridge, 1979.
10. Castells M. The rise of the network society, the information age: economy, society and culture. Cambridge, MA: Oxford, UK: Blackwell. 2011. 656p.
11. De Long J. Bradford, A. Michael Froomkin. The Next Economy. April 1997. Internet Publishing and Beyond: The Economics of Digital Information and Intellectual Property, edited by Deborah Hurley, Brian Kahin, and Hal Varian. Cambridge : MIT Press. URL: <http://www.law.miami.edu/~froomkin/articles/newecon.htm>. (Accessed 1 Oct 2020).
12. Druker P. Beyond the information revolution . The economist. 2001. №1. p.47 – 57.
13. Measuring the Information Society 2010 - ITU. Available at: https://www.itu.int/ITU-D/ict/publications/idi/material/2010/MIS_2010_without_annex_4-e.pdf (Accessed 1 Oct 2020).
14. The ICT Development Index (IDI) 2017. Available at: <https://www.itu.int/net4/ITU-D/idi/2017/index.html> (Accessed 1 Oct 2020).
15. Toffler Alvin. Previews & Premises: An Interview with the Author of Future Shock and The Third Wave. W. Morrow, 1983. 230p.

References

1. Analiz tendentsij svitovoho dosvidu pobudovy informatsijnoho suspil'stva. Available at: [vvv.etsor.tsoma/files/inditsator_r1.pdf](#) (Accessed 1 Oct 2020).
2. Informatsijne suspil'stvo v Ukraini. Available at: http://informationsotsiety.vordpress.tsom/basitss/vsis_outtsomes/dp/(Accessed 1 Oct 2020).
3. Kontseptsiiia-2020: Yak pobuduvaty informatsijne suspil'stvo v Ukraini. Available at: <https://vvv.pravda.tsom.ua/tsolumns/2017/10/31/7160084/>(Accessed 1 Oct 2020).
4. Materialy Vsesvitn'oho samitu z pytan' informatsijnoho suspil'stva (Zheneva 2003 – Tunis 2005). Pidsumkovi dokumenty . K.: Ministerstvo transportu ta zv'iazku Ukrainy derzhavnyj departament z pytan' zv'iazku ta informatyzatsii, 2006. 87 s.
5. Mykhajlovs'ka O.V. Mistse Ukrainy u svitovomu protsesi rozbudovy informatsijnoho suspil'stva [Ukraine's place in the world process of information society development]. Aktual'ni problemy ekonomiky. 2009. №12(102). s.36–44.
6. Osnovni zasady rozvytku informatsijnoho suspil'stva v Ukraini na 2007–2015 roky: Zakon Ukrainy vid 09.01.2007 №537–V. Available at: zakon1.rada.gov.ua. (Accessed 1 Oct 2020).
7. Pro stan informatyzatsii ta rozvytok informatsijnoho suspil'stva v Ukraini za 2013 rik: Dopovid'. Available at: https://old.e.gov.ua/sites/default/files/stan_informatyzatsii_20132.pdf(Accessed 1 Oct 2020).

8. Prohrama YuNESKO "Informatsiia dlia vsikh". Available at: http://msk.edu.ua/ivk/Informatika/Prak_rab/2_kurs/k_pr1_Vord.pdf. (Accessed 1 Oct 2020).
9. Bell D. The Social Framework of Information Society. Dertouzos M., Moses M. The Computer Age: A Twenty-Year View. Cambridge, 1979.
10. Castells M. The rise of the network society, the information age: economy, society and culture. Cambridge, MA: Oxford, UK: Blackwell. 2011. 656p.
11. De Long J. Bradford, A. Michael Fromkin. The Next Economy. April 1997. Internet Publishing and Beyond: The Economics of Digital Information and Intellectual Property, edited by Deborah Hurley, Brian Kahin, and Hal Varian. Cambridge : MIT Press. Available at: <http://www.law.miami.edu/~froomkin/articles/newecon.htm> (Accessed 1 Oct 2020).
12. Druker P. Beyond the information revolution . The economist. 2001. №1. p.47 – 57.
13. Measuring the Information Society 2010 - ITU. Available at: https://www.itu.int/ITU-D/ict/publications/idi/material /2010 /MIS_2010_ without_ annex_4-e.pdf (Accessed 1 Oct 2020).
14. The ICT Development Index (IDI) 2017. Available at: <https://www.itu.int/net4/ITU-D/idi/2017/index.html> (Accessed 1 Oct 2020).
15. Toffler Alvin. Previews & Premises: An Interview with the Author of Future Shock and The Third Wave. W. Morrow, 1983. 230p.